

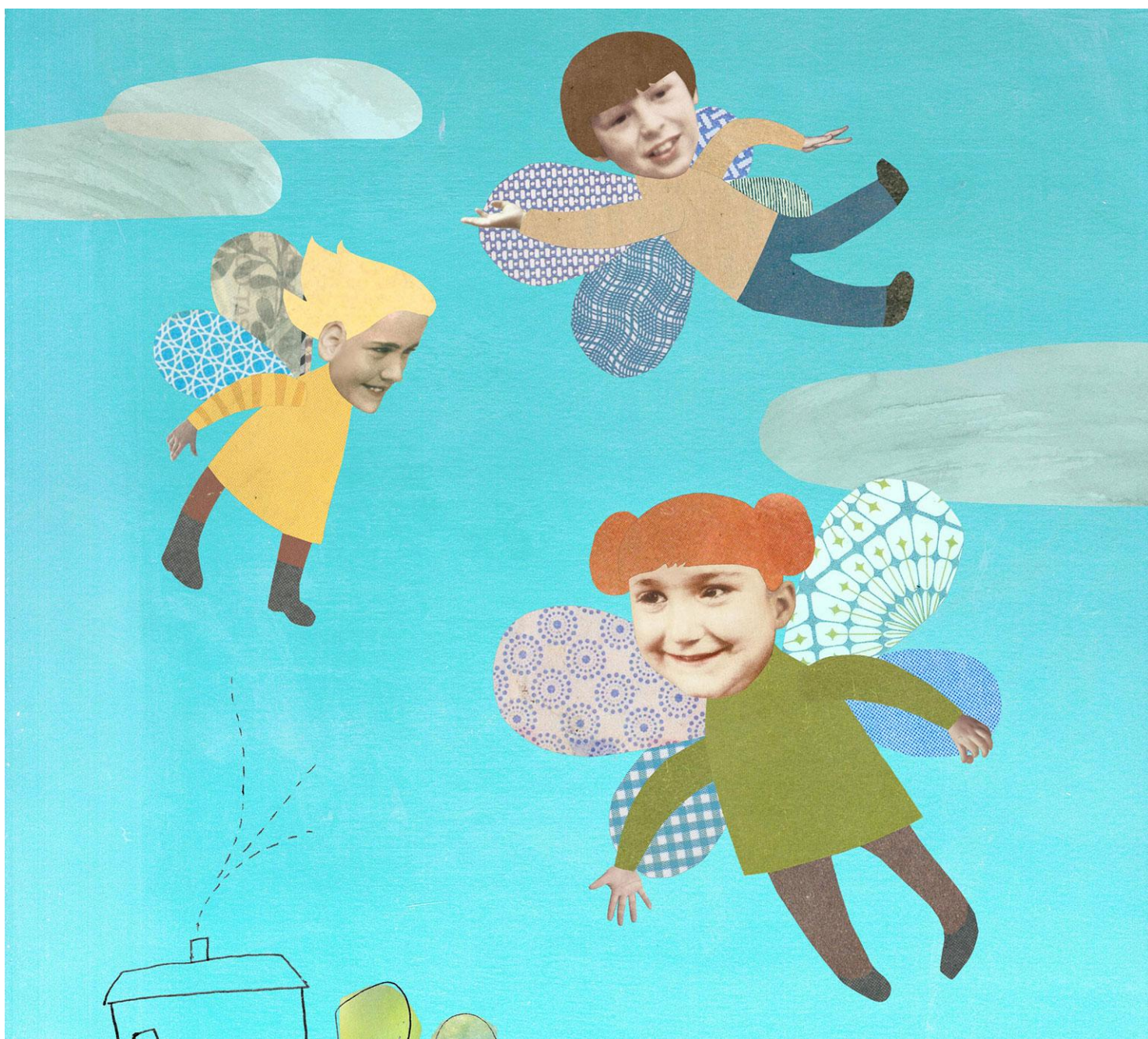
Eng0012

Belonging

Trøndelag region v/Christopher Feragen og Trine Kojan

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	2
2. PAS/PGSD	2
3. Eksamensmateriell	2
3.1 Eksamensveiledningen	2
3.2 Forberedelsesdag	3
3.2 Forberedelsesmateriell	4
Tema	4
Mengde	4
Sammensetning	4
Tekstutvalg	4
Vanskegrad	4
3.3 Oppgavene	5
3.4 Innspill	6
4. Forhåndssensur	7
5. Regional skolering	7

1. Innledning

Fylkesmannen i Trøndelag hadde i år ansvaret for organisering og gjennomføring av sentralt gitt skriftlig eksamen i Eng0012 i eksamensregionen Trøndelag. Følgende personer ble oppnevnt til å sitte i oppmannsgruppa:

- Christopher Feragen
- Trine Kojan

Fylkesmannen v/ Mljar Johannesen og Bjørn Rist med medarbeidere ledet gjennomføringen på en oversiktlig måte, og alt det organisatoriske forløp greit for oss oppmenn.

Oppmannsrapporten er skrevet på grunnlag av:

- Innspill, kommentarer og samtaler under forhåndssensuren i Oslo 29-30 mai
- Sensorskoleringsdagen 8/6
- Oppmannssensuren 30/5
- Fellessensuren 18/6

2. PAS/PGSD

PGSD-systemet oppleves som godt, men dessverre ikke 100% sikkert. Det er mange kandidater som er logget inn i systemet på samme tid, og det kan føre til noen «krasjer» og at noen har problemer med å logge seg inn. Vi fikk tilbakemelding om at noen ikke fikk logget seg inn før en halvtime ut i eksamen, og dette opplevdes selvsagt som problematisk for de kandidatene det gjelder.

PAS-systemet, derimot, opplevde vi i år som langt mer lettvent i tidligere. Det var enkelt å lese oppgavene i systemet uten å laste de ned, og det var ikke behov for å logge seg inn på nytt igjen etter korte perioder med gjennomlesning, slik det har vært tidligere. Du kunne nå være inne i systemet over lengre tid, til og med ta deg en liten matpause, før du jobbet videre med besvarelsene uten å måtte igjennom påloggingsprosessen igjen. Årets utgave av PAS har desidert vært den som har oppfattes som mest brukervennlig i løpet av de årene vi har brukt systemet.

Det er også veldig lettvent å finne de forskjellige funksjonene du trenger i systemet, for eksempel å finne kandidatene, sette karakterforslag, sette endelig karakter og honorarregning. Honorarregningen er meget enkel å signere og det er en lettvent for sensorene å bare lese over denne i etterkant og signere. Det er alltid fint å slippe å skrive honorarregningene for hånd og levere inn.

Årets nye funksjon med å kunne sjekke tidligere besvarelser og evt klagesensur på disse ble også veldig godt mottatt av vårt sensorkorps. De fleste sensorer er oppriktig engasjert i at kandidaten skal få en mest mulig rettfærdig sensur, og synes derfor det kan være nyttig å inn og se i etterkant om den sensuren de har satt oppleves rettfærdig for eleven.

3. Eksamensmaterieil

Årets tema Belonging var et tema som mange kjente seg igjen i, og førte til at de alle kom i gang med skrivningen.

3.1 Eksamensveiledningen

Denne oppleves som enkel og tydelig å forstå, og den samler mye nyttig informasjon som det er viktig blir gjennomgått av både rektorer, faglærere og kandidater på forhånd. Vi opplever likevel at det kan være en del rektorer som ikke leser disse før eksamen, for det er fortsatt feil i gjennomføringen på selve eksamen. Det hadde kanskje vært mulig å sende en mail til alle landets skoleeiere når denne eksamensveiledningen publiseres, om at rektorer må gå inn på linken og gjøre seg kjent med innholdet selv, før de igjen videresender den til sine faglærere. Nå vet vi at publiseringsdatoen for denne skal være kjent, men ser altså likevel at det gjennomføres feil i forhold til hva eksamensveiledningen sier, og da føler vi at en felles mail til alle skoleeiere, med link til veiledningen, vil minne alle på å sjekke denne i en hektisk hverdag.

Konkrete innspill til forbedringer når det gjelder

- **Innhold og struktur på selve veiledningen :**

Den er godt strukturert og enkel å finne frem i, og inneholder den mest vesentlige informasjonen angående eksamen. Den oppleves som meget nyttig å lese igjennom før kandidatene skal opp i eksamen, og bør være kjent for alle involverte.

- **Matrisen: innhold, inndeling, forslag til nye punkter**

Å formulere en vurderingsmatrise kan ikke være enkelt, for bak alle disse vurderingskriteriene må alle sensorer inneha et faglig skjønn. Dette faglige skjønn er det vi forsøker å bli enige om under sensorskoleringen, slik at alle skal legge det samme i de forskjellige begrepene i matrisen. Hva er det for eksempel som skiller «Har sentrale mønstre for rettskriving» på middels måloppnåelse, fra «har i hovedtrekk bruk av mønstre for rettskriving» på høy måloppnåelse? Her vil det selvsagt være forskjeller fra sensor til sensor på hva de mener er «sentralt» å kunne i forbindelse med rettskriving, og her vil vi da også få disse nyansene mellom karakterene når de settes. En sterk 4 og en svak 5, for eksempel, hvor ligger grensene? Dette var kun et eksempel, og vi formidler selvsagt at helheten er viktigst, men igjen, hva legger sensorene i «helheten»? Dette er jo også forskjellig som vi så på vår forhåndssensur i Oslo. Vi vil selvsagt skape så lite rom for tvil som mulig, men vi sensorer er også mennesker, så et visst menneskelig aspekt ved sensuren vil det sikkert bli, selv om vi har en matrise å forholde seg til. Målet er uansett å få laget en matrise som er så tydelig vi kan få det, uten at noen skal kunne henge seg så mye opp i et par punkter at de ikke kan se helheten i besvarelsen til slutt.

- **Sammenheng mellom tema, forberedelse og oppgaver, og LK06:**

Sammenhengen mellom de forskjellige delene er der, men vi tror mange kandidater ikke helt selv ser hvordan de kan dra inn for eksempel fagkunnskap i enkelte av sine svar på oppgavene. Dette opplevde vi også i fjor da temaet var Online and Offline Connections. De er begge tema som elevene føler det er enkelt å skrive om, siden de har en del bakgrunnskunnskap, men hvordan få de til å skjønne at det er vesentlig at de også kan vise kunnskap om tema de har lært i grunnskolen? Oppgavene er ikke tydelige på at det er naturlig å ta det inn, og da føler elevene at de har svart på oppgaven ved å skrive ut fra sine erfaringer. Dette er en utfordring, å få en tydeligere sammenheng til LK06, uten å «låse» oppgavebestillingen for snevert.

- **Kommentar om den er forståelig for elever:**

Språket i eksamensveiledning oppleves som forståelig for elevene, men matrisen trenger de antagelig hjelp fra faglærer til å bryte ned.

3.2 Forberedelsesdag

Hvordan denne dagen organiseres oppleves som veldig forskjellig ut fra de tilbakemeldingene vi får. På noen skoler jobber elevene helt alene hele dagen og får selv finne ut hva de vil fokusere på. På andre skoler utarbeides det for eksempel spørsmålsark av faglærer med refleksjonsoppgaver rundt de forskjellige tekstene i forberedelsesmateriellet, som elevene jobber sammen med før eksamen. Veiledning og råd om hvordan man kan trekke inn tema man har jobbet med tidligere som kan ha tilknytning til forberedelsesmateriellet, gis også på enkelte skoler, men ikke alle. Disse rådene hadde det nok vært fint om flere elever kunne dratt nytte av, da man kan se i årets (og fjorårets besvarelser) at svarene blir litt enkle, de baserer seg ofte kun på elevenes egne erfaringer med tema, så refleksjonene blir dårlig begrunnet.

Lærerens rolle er jo å veilede, ikke undervise, men det er viktig at han/hun gjør akkurat det og ikke innehar en passiv rolle. Lærer bør være tydelig til hver enkelt elev og gi gode råd basert på hver enkelt sin kompetanse. Hva bør elevene fokusere på frem til eksamensdagen? Faglærer kjenner sine elever godt og bør derfor utnytte muligheten til å gi personlig veiledning, på en forberedelsesdag hvor elevene antagelig vil være topp motiverte og mottagelige til å lytte til hva de bør jobbe med.

På sosiale medier gikk diskusjonene kjapt blant lærere, etter at elevene hadde fått opplysning om hvilket fag de kom opp i. Her kunne vi se at enkelte skoler setter av alle dagene etter opplysning til å kun jobbe med det faget de hadde kommet opp i. Dvs at enkelte skoler jobbet med engelsk i 4-5 dager i tillegg til forberedelsesdagen, og enda flere dager med norsk for de som kom opp i det, for at elevene skulle være godt forberedte. De jobbet da generelt med rettskriving, repetisjon av fagkunnskap, sjangertrekk osv. På andre skoler jobbet elevene med faget kun på forberedelsesdagen og hadde tilnærmet vanlig skole de andre dagene.

Slike forskjeller har vi ikke noe empirisk bevis på at gjør noen forskjell på karakterene til kandidatene, men igjen, disse veldig forskjellige måtene å jobbe på i forkant av skriftlig eksamen, gjør at elevene ikke har samme utgangspunkt før en eksamen. Skulle Udir kommet med noen uttalelse rundt dette?

3.2 Forberedelsesmaterieill

Både lærere og elever ga uttrykk for at de likte forberedelsesmateriellet, det var variasjon i tekstene og de fleste fant noe de likte å lese om.

Tema

Belonging var et enkelt tema for elevene å forholde seg til, og de fleste kunne uttale seg om dette på et visst nivå. Man kan si det var en lav terskel for å prestere med årets tema, og desto vanskeligere å oppnå høy måloppnåelse grunnet for snever kompetanse.

Mengde

Det var passelig mengde å lese, ikke for mye, da flere av tekstene var relativt korte å lese igjennom. Heftet kan godt inneholde flere tekster.

Sammensetning

Forskjellige måter for Belonging var nevnt i heftet, noe som gjorde at de lett kunne uttale seg om minst en form.

Tekstutvalg

Forskjellige typer av tekster var også i heftet, for å gi inspirasjon til elevene selv om at de kunne velge disse sjangrene. Det ble mange fotballtekster av middels kvalitet pga teksten om fotball i

forberedelsesheftet. Ideelt sett hadde det muligens fungert best uten en tydelig Part B- oppgave som gikk på kandidatens forhold til sport, siden ca 60% av våre besvarelser handlet om dette. Dette førte også til at veldig få fikk vist noen særlig grad av fagkunnskap om temaet, det ble bare veldig mye egne tanker rundt det. Det er også på Part B-oppgavene det kan være en tydeligere mulighet til å skrive fagtekster med et innhold som viser at eleven innehar mye fagkunnskap

Vanskegrad

Grei vanskegrad, fra enkle tekster til de mer avanserte tekstene. Likevel ser vi da at mange elever som kunne endt opp på høy måloppnåelse ender opp på middels måloppnåelse pga at de velger å skrive Part B-oppgave om fotball (og da litt intetsigende), i stedet for å bryne seg på en av de mer sammensatte oppgavene, der de kanskje ville fått vist mer kompetanse.

3.3 Oppgavene

- **Koblingen mellom forberedelsesdel og eksamensoppgaver:**

Her kan man se saken fra to sider; har alle tekstene i forberedelsesmateriellet sammenheng med minst en oppgave? Og har alle oppgavene sammenheng med tekstene i forberedelsesmateriellet? I alle oppgavene, bortsett fra 1b som tar utgangspunkt i en vedlagt tekst, er det gjort klart for eleven at temaet henger sammen med forberedelsesmateriellet. Det burde da være naturlig for eleven å gå tilbake til forberedelsestekstene og lese gjennom det og lete etter ting som kan brukes til å besvare oppgavene. Forberedelsesmateriellet kan brukes som kilde, men det er også til inspirasjon for at eleven skal bruke sin egen kunnskap som er ervervet gjennom engelskfaget og sine egne erfaringer. Så ja, oppgavene peker tilbake på forberedelsesmateriellet.

Hvis man tar utgangspunkt i forberedelsesmateriellet og ser om det peker fram mot oppgavene, er det tekstene “Paperboy” og “The post-Troubles generation” som i hvert fall elevene føler de har minst nytte av når de besvarer oppgavene. Konflikten i Nord-Irland ligger litt tilbake i tid, og det er derfor kun de elevene som er sterkest på faglig kunnskap og som har lært mye om dette i engelskfaget, som nevner disse to tekstene. Elevene sier dette selv også, de følte ikke at de kunne bruke de to tekstene til noe. Tekstene blir av noen brukt i oppgave 1a, som eksempel på noe fra forberedelsesmateriellet som ikke er relevant for deres oppfatning av tilhørighet.

Teksten “Miss Peregrine´s home for peculiar children” skapte ikke så mange fantasy-tekster som fagnemnda hadde håpet på. Fantasy var noe som ble nevnt av fjorårets elever som et ønsket tema for i år, men denne teksten var tydeligvis ikke inspirerende nok. Eller så klarte ikke elevene å koble fantasysjangeren sammen med temaet “Belonging”.

- **Oppgavesettet**

Oppgavesettet ligner det vi har sett de siste årene. Noen oppgaver inviterer til å skrive saktekster, mens andre oppgaver innbyr til diktning og skjønnlitterær skriving. I oppgave 1a og 1b må man skrive sakpreget, mens spesielt i oppgave 2b og 2d er det mest naturlig å skrive skjønnlitterært.

Mange av oppgavene er veldig åpne. Eleven har stor frihet til å velge sitt perspektiv på temaet. Denne friheten kan også bli for stor for mange elever, det kan være vanskelig å velge hva man vil fokusere på. Løsningen da blir å skrive veldig generelt og skrive litt om alt man forbinder med temaet, noe som skaper ustrukturerte tekster. Men å bruke kilder, kombinert med egen fagkunnskap, til å skape en tekst med struktur og sammenheng er jo en kompetanse som skal testes i eksamen.

- **Elevenes valg**

På langsvarsoppgaven velger halvparten av elevene å skrive 2c, om sport og i all hovedsak fotball. Oppgave 2b blir valgt av 25% av elevene. 2a og 2d står til sammen for de resterende 25%. Av de 50% som skriver 2c, har mange også skrevet om fotball i oppgave 1a. Dette betyr at teksten “The beautiful game” i forberedelsesmateriellet har vært veldig viktig for mange som kilde til inspirasjon og skriving. Det er uheldig at elevene har mulighet til å skrive om fotball i både kort- og langsvarsoppgaver. Eleven har nok følt dette som en trygghet, men det blir et snevert spekter på fagkunnskapen som blir vist på eksamen. Man skal ikke se bort fra at skrivesvake elever har tjent på dette. De har i hvert fall fått noe å skrive om, og på den måten kanskje hevet seg fra lav til middels måloppnåelse, sammenlignet med et tema som de ikke har noe forhold til.

- **Elevperspektiv**

Elevene syntes i likhet med i fjor at eksamen hadde et takknemlig tema. Spesielt koblingen til sport og fotball. Det å høre til er et aktuelt tema. Vi får daglig nyhetsmeldinger om flyktninger, men man trenger ikke å være flyktning for å ha problemer med å vite hvor man hører til. Ensomhet og mobbing skaper også problemer med tilhørigheten. Språk og dialekter og kjærlighet til hjemstedet er også noe ungdommer i dag har et nært forhold til.

Noen elever syntes den vedlagte teksten “Multiculturalism has won the day. Let’s move on” var vanskelig å forstå. Mange brukte lang tid på å slå opp ord og oversette for seg selv, det gjenspeiles også i besvarelsene. Ikke alle hadde klart å få tak i budskapet i teksten. Teksten er autentisk engelsk. Kanskje autentiske tekster bør ha større plass i engelskundervisningen, slik at elevene blir bedre i stand til å takle språket slik det faktisk brukes av de som har engelsk som morsmål? Kommunikasjon er det aller viktigste i et språkfag.

Oppgave	Kommentar
1a	De fleste besvarer denne oppgaven godt. Besvarelsene har som oftest to eksempler og er godt strukturerte. Noen har mer implisitte henvisninger til forberedelsesmateriellet.
1b	Autentisk tekst som en del har problemer med. Fagkunnskapen er veldig varierende når det gjelder å angi årsaker til at Storbritannia er et flerkulturelt samfunn. En fin oppgave for å teste ordforråd og leseforståelse.
2a	Valgt av noen elever. Ikke alle klarer å få med perspektivet med “your own sense of belonging”.
2b	Fint å ta utgangspunkt i direkte sitater fra forberedelsesmateriellet. Det kunne kanskje vært presisert at selve sitatet må være med i besvarelsen. Noen sensorer hadde ikke oppfattet oppgaveteksten på den måten. For noen elever blir sitatet for løsrevet i forhold

	til innholdet/handlingen i besvarelsen.
2c	Valgt av veldig mange. Noen gode besvarelser, men for mange elever bare gjengir eksempler og argumenter fra forberedelsesmateriellet.
2d	Ikke mange valgte denne. Er oppgaven for åpen? Vi så også i fjor at en oppgave av denne typen ble valgt av veldig få elever. Har elevene for liten trening i å skrive skjønnlitterære

3.4 Innspill

- Det er bra at elevene har mulighet til å velge både saklige og skjønnlitterære oppgaver. Oppgave 1b, med tekst som elevene ikke er forberedt på, må fortsatt være med. Den tester andre kompetansemål. Man bør prøve å unngå at elever kan skrive om det samme i kort- og langsvarsoppgaver.
- Noen sensorer er i tvil om forholdet mellom “Short answers” og “Long answer”. Hvor kort er en kort tekst? Hvor lang er en lang tekst? Det vi oppmenn har gitt som svar på dette, er at et kort svar må være klart kortere enn et langt svar. Noen sensorer ønsker seg en antydning av antall ord. Det er ikke sikkert at det vil skape gode tekster. Det er da en risiko for at man skriver bare for å skrive langt nok uten å ha fokus på innholdet. Men det er noe som kan vurderes.
- I år ble eksamen avholdt 25.mai, og sensorskoleringen regionalt i Trøndelag fant sted 8.juni. Det følte veldig sent for mange sensorer. Enkelte detaljer som ble presisert 8.juni gjorde at noen sensorer måtte gå gjennom tekster de allerede hadde vurdert og vurdere dem på nytt. Ifjor var sensorskoleringen dagen etter at vi var ferdige med forhåndssensuren på Gardermoen. Det var travelt for oss oppmenn, men bedre for sensorene.

Forslag til tema neste år:

Ilæreplanens kompetansemål etter 10.trinn står det blant annet følgende mål:

- lese, forstå og vurdere ulike typer tekster av varierende omfang om forskjellige emner
- bruke egne notater og forskjellige kilder som grunnlag for skriving
- skrive ulike typer tekster med struktur og sammenheng

Dette betyr at man i prinsippet kan velge et hvilket som helst tema som bakgrunn for skrivingen. Det bør naturligvis være et tema som elever i tenårene har et forhold til. Det siste året har vært preget av Me too-kampanjen med beretninger om mennesker som har blitt utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet. Grenser og grensesetting kan derfor være et tema å ta tak i til neste år.

4. Forhåndssensur

Forhåndssensur fant sted på Gardermoen 29.-30.mai. Oppmenn fra hele landet var samlet for å bli enige om hvor lista skulle legges i vurderingen av årets eksamen. Arrangementsmessig foregikk det knirkefritt, det var stort engasjement og deltakelse i diskusjonene. Udirs nye representant hadde på forhånd justert matrisen for kompetansemål og viste generell endringsvilje med hensyn til å gjøre både skjemaer og vurderingsprosessen bedre for alle parter. Det anbefales å bruke samme arbeidsmåte på neste års forhåndssensur. Elevinnspillene er veldig verdifulle og bør være med neste år også.

5. Regional skolering

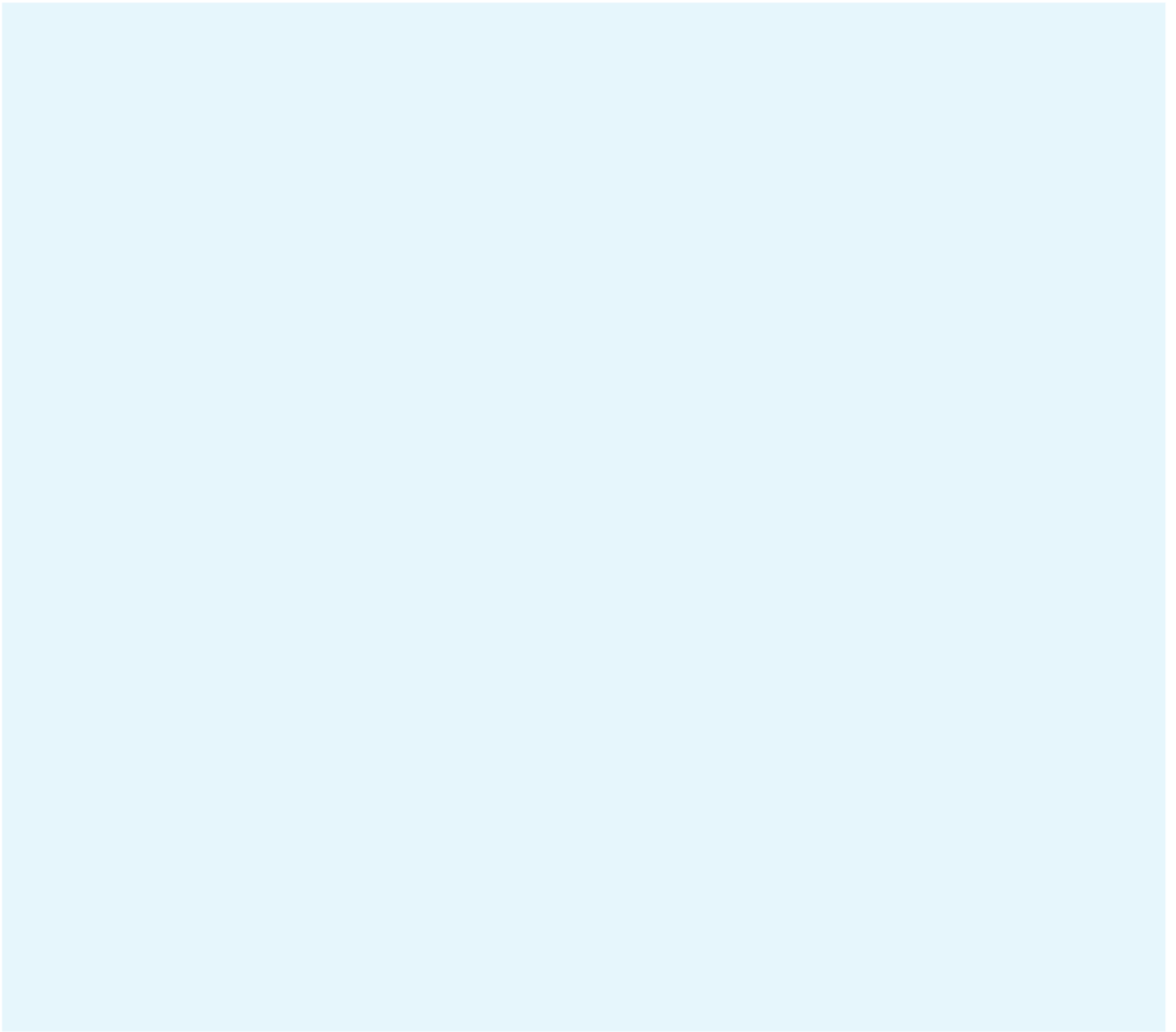
Regional sensorskolering for Trøndelag fant sted på Scandic Nidelven i Trondheim 8.juni. Som nevnt, noe sent i forhold til eksamensdatoen. 26 sensorer var til stede. Vi har vanligvis ikke noe problem med at sensorer ikke møter, vi opplever at skoler eller andre arbeidsgivere villig gir sensorer anledning til å delta på sensorskoleringen uten å bli trukket i lønn. Dagen ble gjennomført på vanlig måte; først en gjennomgang av en del retningslinjer angående sensorarbeidet før sensorene ble satt til å lese tekster. Etter en felles diskusjon og gjennomgang av oppmennes "fasit", var det tid for lesing av flere tekster med påfølgende diskusjon og karaktersetning. Flere av sensorene sa etterpå at det var en veldig nyttig dag, der de fikk kalibrert egen vurdering og karaktersetning.

6. Fellessensur

Fellessensuren fant sted på Scandic Nidelven i Trondheim 18.juni. Det var 26 sensorer til stede. Oppmennene opplever at sensorene tar sitt oppdrag seriøst. Det diskuteres og praten går løst. Det så ut til at alle var komfortable med jobben de hadde tatt på seg.

Etter en kort innledning av Fylkesmannens representant og oppmennene, gikk alle i gang med vurderingen. Bare avbrutt av lunsj, holdt de fleste det gående store deler av dagen. Det er alltid litt stressende å være oppmann og diskutere med sin medsensor samtidig som sensorene leverer inn tekster til oppmannsvurdering. Oppmennene leste og vurderte til sammen 30 innleverte tekster. Sensorene tok oppmennes vurdering til etterretning.

En uoffisiell opptelling av 683 karakterer fordelt på 10 tilfeldig valgte sensorpar gir 3,5 i gjennomsnittskarakter. Av dette utvalget av besvarelser fikk 3,5% karakteren 1 og 5,4% fikk karakteren 6. Fullstendig oversikt over karakterer blir regnet ut og publisert av Udir senere.

Oppmannsrapporten er viktig for videreutvikling av eksamen! Send den til

- epost til oppmannens fylkesmann
- post@udir.no
- e-post til fagansvarlig i udir